

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe o lună . 2 "

Nrul de Duminecă

Pe un an . 4 Cor.
Pe jum. an . 2 "
Pe o lună . 1 "

Pe jum. an . 10 Cor.
Pe o lună . 2 "

Pe jum. an . 10 Cor.
Pe o lună . 2 "

Pe jum. an . 10 Cor.
Pe o lună . 2 "

Pe jum. an . 10 Cor.
Pe o lună . 2 "

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrise nu se în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Brașovul.

... Eram copilandru de a treia clasă gimnazială. Crescut sălbatec, ca toți românii din Maramurăș. În clasa a treia gimnazială nu odată auzisem dela profesorul de istorie, că strămoșii noștri au fost niște hoți, adunați de vânturi în Ungaria. Chiar pe atunci eră deținut părintele Lucaci în temnița din Sătmar. Toate foile ungurești recomandau spânzurătoarea acestui luptător, temnița ordinară eră o pedeapsă prea mică pentru el. Aveam ca profesor de religie pe mult regretatul Ioan Pop, care din când în când ne amintea de suferințele neamului nostru și dela el am aflat și aceea că în Brașov este un liceu românesc.

M'am scârbit de atâta hulire a neamului meu, am părăsit liceul unguresc din Sighetul-Marmației și fără să știe părinții mei, cu opt floreni în buzunar am plecat la Brașov...

Ce farmec eră pentru mine, copil sălbatec din Maramurăș, numele de Brașov și ideea unui liceu românesc!..

Andrei Bârsan, de toți regretații Dionisie Făgărășianu, Macsim și Popea — cu călă dragoste și bucurie s'au nizuit să facă posibilă creșterea la gimnaziul românesc a unui biet copil zărăstit acolo din Maramurăș.

Ce falnic e edificiul nostru cultural din Brașov! Nu înzădar fiecare român de acolo a contribuit cu pietrii la clădirea lui.

Timpul petrecut acolo sub conducerea

spirituală a unor atât de distinși profesori mi-a sădit în inimă o iubire de neam așa de puternică, încât rădăcinile acestei iubiri de neam nici o putere nu le va putea smulge, nicipând din inima mea. Eu nu mi pot închipui român crescut în Brașov, care, între orice împrejurări ale vieții, să fie capabil de-ași părăsi neamul.

După mine mai mulți tineri din Maramurăș au plecat spre gimnaziile românești.

Azi am simțit o durere sfâșietoare în suflet, citind despre *csárdás*-ul din Brașov.

E posibil așa ceva? Nu-mi vine a crede! Tocmai în Brașov. Așa un exemplu detestabil.

Pe când eram student acolo se făceau multe hazuri pe tema devisei unor dame române din Brașov: *Totul pentru husari*; dar această nenorocită devisa eră contrabalansată de inscripția din chipiul studentesc: *Totul pentru națiune*.

Nu eră nimeni între tineri și între d-șoare care să-și uite de neam, numai damele aveau devisa picanță de mai sus.

S'a întâmplat și pe atunci, că husari unguri cântau în Brașov doine spre delectarea unor dame române, pe când martirii neamului nostru suspinau prin temnițele iubitei noastre patrii — dar totul se reducea la *câteva* dame, dela cari nici nu aștepta lumea românească *naționalism*.

Acum.. cetesc, că Ionel Crișan, bursier al societății pentru fond de teatru român, a cântat *nemțește* pentru ca să facă mai eclatantă gingășia unor dame române față de ofițerime.

Csárdás-ul a fost dansat de ginerele bătrânului Pușcariu, urmașul unui *Simion Dămian*, avocat al eforiei școalelor române; de fetele unui profesor și compozitor român; apoi de *Covaciu* din Maramurăș și de *Barbul* sătmărean. Mai ales *csárdás*-ul acestor doi tineri mă doare. Oare de aceea au mers ei la Brașov, să învețe a juca *csárdás*? Nu s'au perfecționat îndestul în acest joc prin Maramurăș și Sătmar? În loc să învețe românește în Brașov, ei plantează *csárdás*-ul și acolo?

Spun drept, că nu mi vine a crede cele cetite azi despre *csárdás*-ul din Brașov.

Eu nu sunt dușman al *csárdás*-ului, din politică socială și eu a-și dansa *csárdás*, dacă acestui joc național unguresc nu i-s'ar atribui o notă de *renegatism*, o notă de demonstrație *patriotică*.

În sfârșit cum dansăm Boston, Lançiers ori... *Cake walke*, de ce n'am dansa și *csárdás*?

Dar — și iară dar — între împrejurările politice de astăzi, gândiți-vă la proiectele de legi dela ordinea zilei, — la o petrecere de Anul nou românesc, în societate curat românească, unde prin urmare politica socială nici n'a fost față de cine să se manifeste — ne fiind unguri de față — să se apuce cineva de *csárdás*... domnilor, nu vreau să pun încheiere frazei.

Așa de multe decepțiuni m'au ajuns în timpul din urmă, văzând degenerarea naționalismului la unele părți ale poporului bănățean, dar că și Brașovul să degereze în așa măsură, n'ași fi crezut niciodată.

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Din valurile vieții.

De Ioan Slavici.

(Urmare.)

VIII.

Târziu după miezul nopții el s'a'n tors frânt de mboșcă acasă.

„De ce nu m'au lăsat oamenii aceea acolo, unde m'au găsit, ca să pier atunci? — Iși zise el ca într'un fel de auzire. — De ce a trebuit să trăiesc? Aveam vre-un rost, — vre-o menire în lumea aceasta!”

Sărmanul de el!

E în lumea aceasta loc pentru toți oamenii; își are dar ori-și-care rostul lui, și fără de el lumea n'ar fi cum e. Altfel s'ar fi petrecut fără de dânsul viața lui Gheorghe și a Bucurei și sufletul a Zoi, ba chiar și a buhăitului spălăcit, — mai bine, mai rău, dar astfel. El însă atât prin firea lui duioasă, cât și prin îndrumarea ce i-se deduse'n copilărie, eră pornit spre bine și nu înțelegea rostul decât ca fiind buu. — De unde știa însă, dacă nu cumva sunt multe relele, care n'ar fi petrecut, dacă n'ar fi fost și el în lume?

Nu însă, — lui i-s'a înșipt în cele din urmă în miază gândul, că Gheorghe și Bucura, așa cum îi știa, i-au scăpat și au purtat grijă de el și cu toate au venit, cum au venit pentruca el să săvârșească o faptă bună, care fără de dânsul n'ar fi fost cu putință.

Aiât de adânc să pătrunsesse de gândul acesta, încât ori-și-ce om cu mintea limpede l'ar fi luat, dacă l'ar fi văzut, drept un smintit, care cută cu neastâmpăr împrejurările, în care poate să-și dea simțenii pe față.

Când a sosit acasă, copilul, eră stăruind, plângea amarnic ca ori-și-ce băiat viguros și dădaca se plimba năcăjită cu el în brațe prin casă.

„Haid, du te și te culcă, — îi zise el dădacei. — Lăsa-l în seama mea”.

S'a plimbat apoi cu el, a mai încercat să-i dea lapte cu gris și iar s'a plimbat.

„Și n'ar fi oare o faptă bună să-l strângi de gât?” — își zise el într'un târziu. — De ce să mai trăiescă și el în lume? — O faci și-ajungi în fundul oanei: tot mai bine e acolo decât aici!”

Nu însă, nu!

El se plecă și sărută copilul cu toată înduioșarea firii lui, apoi îl așeză în leagăn și iar se găti de plecare.

Un fel de lumină viasă se răspândi peste fața lui.

Așa cum au fost, toate se porniau spre bine, dacă nu eră acel amăgitor nemilos, care a stat la pândă și-a momit-o pe ea, om de fire haină, care n'a ținut seamă de sfîșniența legăturilor dintre bărbat și femeie, părinți și copil.

„Nu-l ceartă legea — își zise el — iar lumea îl iartă: am să-l răsplătesc eu potrivit cu fapta lui. De acesta s'a temut când a luat hotărîrea de a pleca. Credea o să-mi treacă: nu-mi trecu nici dau'și trăi încă o sută de ani. Să știe toți cei ce vor mai fi ispițiți să facă precum a făcut

el, că nu seapă — și stau cu sufletul curat în fața lumii. Are să se întoarcă și l'gănesc”.

El își luă copilul în brațe și plecă cu el la Obor!

Eră aproape de revărsatul zorilor de zi când i-a deșteptat pe Gheorghe și pe Bucura din somn. Bucura, deși cam speriată ca ori și care om deșteptat pe neașteptate, își făcu de trei ori cruce când află, că Zoe a plecat pe furie.

„Să-i mulțamești lui Dumnezeu, c'ai scăpat atât de ușor de dansa — grăi bătrâna. — Nu te-a făcut pe tine Dumnezeu să îți mistui viața cu asemenea femeie, iar copilul ți-l'au cerut încă de mult și mai bine decât la noi nu poate să-i fie nicăiri”.

Bucur nu-și preză dădea seamă despre înțeleptul vorbelor rostite de bătrâna, dar se uită la ochii limpezi ai ei, vedeă zimbetul liniștit al lui Gheorghe și nu mai eră în stare să judece.

„Dar ce viață o să aibă?” — grăi dânsul.

„Viață de om cu copilărie fericită” — îi răspunse Bucura — dacă ne va trăi Dumnezeu și pe noi”.

Bucura suspină din greu. Multe ar fi avut să zică, dar nu-l iertă firea să-i măhnească pe bătrâni.

„Greu o să-i fie însă — urmă el — când lumea o să-l întrebe, cine i-a fost tată și mamă”.

Bătrânii steteră câțva timp pe gânduri.

„Nu e tocmai așa de greu — răspunse apoi Gheorghe. Lumea de astăzi s'a obișnuit cu oamenii, pe ai căror părinți nu-i știe și dintre care mulți sunt cum se cădă. Dar — urmă el cam mirat — ce zici tu babă? — pentru liniștea

Braşovul... un soare al românismului, a cărui raze calde au făcut să se desvolte iubirea de neam prin toate ținuturile locuite de români, a ajuns acum să fie cultivătorul — *csárdás*-ului?

Dumnezeu să ne păzească de prăbuşirea mai departe pe povârnişul peirei!

Dr. Vasile Meşter.

Polónyi contra justiției maghiare. Polónyi, despre care e de presupus că e bine informat în cece priveşte pe slujitorii justiției maghiare, a înaintat ieri un recurs la procuratură, atacând vehement pe preşedintele de tribunal Zsitvay, discutând şi hotărârea ce Curia a adus în procesul dintre dânsul şi Legyel Zoltán.

Despre Curie susţine că nu ştie ori nu vrea să aplice cu dreptate legile, aducând o hotărâre contrară legii. Iar despre Zsitvay scrie că a fost preocupat şi duşmănos în procesul său. Asta din cauză că el (Polónyi) pe când a fost ministru de justiție, a pornit cercetare în contra directorului de cancelarie Csorba István, pentru *faptele imorale*; iar acest domn este înrudit cu Zsitvay. »Iată de ce — scrie Polónyi — în decursul procesului, preşedintele Zsitvay cu adevărat m'a insultat şi şi-a bătut joc de mine, cece n'a putut să nu influenţeze asupra judecătorilor.«

Dacă astfel să tratează la tribunale cu un fost ministru kossuthist, sub regim kossuthist, ce să mai zicem noi?!

Alt proiect abandonat. Se scrie din Budapesta, că guvernul e pe cale să abandoneze proiectul de lege privitor la asigurarea lucrătorilor. Printr'o indiscreție, „Pesti Napló” a ajuns adevărat să publice proiectul. Semioficioasele au demontat îndată, zicând că nu acesta este proiectul, ci numai o schiță a raportorului. Adevărul este însă că proiectul, care prevede statificarea funcționarilor organizării, este aspru combătut de camerele industriale și de comerț. Ca să nu indisponă

aceste cercuri, Kossuth renunță la reforma asta, ori cel puțin o — amână, mai ales că partidul este pentru principiul statificării funcționarilor organizării acestor camere.

Demisiunea dlui Tittoni. Din Roma se anunță că ministrul externelor dl Tittoni ar fi hotărât să demisioneze. Dl Tittoni a plecat în concediu, care însă nu-i decât preambulul demisiunii sale. Cauza demisiunii ar fi că guvernul austriac ar fi refuzat dorința Italiei de-a înființa o facultate de drept italiană la Triest. Facultatea se va înființa ce-i drept dar nu la Triest ci probabil la Viena. Căderea dlui Tittoni însemnează o nouă criză în relațiile dintre Italia și Austria care nesocotește până și cele mai firești dorințe ale aliaților ei cu privire la conaționalii lor din monarhie.

Proiectul lui Wekerle.

(§) În jurul proiectului lui Wekerle se încinge o mare discuție în parlament. Aderenții sistemului mercantil, ca Vázsonyi și Sándor Pál, pentru a câștiga și mai mult aderența alegătorilor lor din Budapesta, aproape toți comercianți și profesioniști liberi, atacă proiectul pentru următoarele motive:

1. Prevede un minim de dare prea neînsemnat pentru cheia ce se va folosi la stabilirea dării marilor proprietăți. Favorizează deci în chip vădit marea proprietate.

2. Cheia după care se va stabili darea ce au să plătească diferitele profesii libere (advocați, ingineri, comercianți etc.) este de natură a pune prea mari sarcini.

3. E prea neînsemnat favorul ce li se face celor săraci, deoarece vor fi scutiți de dare numai cei cari au un venit de 800 coroane. Stabilirea acestui minim nu este cine știe ce lucru mare, sărac fiind și omul cu 900 și 1000 coroane, trebuind din această sumă să țină o familie întreagă.

Incontestabil, așa este. Marii proprietari — cei dela putere — sunt favorizați deoarece nici pe departe nu vor plăti nimic viitor dare în raport cu venitul lor, așa nici cu cea mai mare bunăvoință nu se putea zice despre actualul proiect că se introduce printrânsul darea progresivă. Are însă dreptate și Hoitsy, care respingând opozițiilor, a zis următoarele:

1. Sistemul actual de dare prea dă de scăpare profesiunilor libere: mii și de advocați, medici, ingineri etc. etc. sionau un venit de 3—4 sute coroane an și plăteau dare numai conform cu acele venituri, fasionând, fără îndoială, fals.

2. Bănci ca »Első hazai« au anual venit de milioane și abia plătesc dare de teva zeci de mii. Astfel »Első Hazai« avut anul trecut 10 milioane venit curat și a plătit dare după vre-o 40.000 cor.

Toate acestea sunt nedreptăți, cari pe proiectul actual vor încetă.

Nu este, ce-i drept, nici reforma lui Wekerle, radicală, introducând pe toată linia darea progresivă în adevăratul înțeles al cuvântului. Nu se poate însă nega, că se face un pas înainte, că se iau măsuri pentru punerea la contribuție a profesiunilor libere în raport mai drept cu veniturile și se pune capăt unui abuz rușinos făcut până scară întinsă în toate orașele.

Așa se explică adunarea mare ce s'a ținut Duminica trecută în Budapesta, sub președinția lui Hieronymi, cu participarea primarului orașului și a tuturor bogățiilor și speculanților dela bursă.

Aceștia sunt adică mai ales loviți prin noul proiect, cece pe noi românii, bine înțeles, nu trebuie să ne doară și nici să ne atingă.

Tot atât de adevărat este însă și faptul că proiectul lui Wekerle, el însuși mai puțin proprietar, favorizează pe latifundiști în detrimentul proprietarilor mici și mijlocii. Avem dar a face cu un proiect menit să întărească domnia și puterea oligarhilor.

lui Bucur am putea să ne întorcem iar în satul nostru, unde nu-l știe nimeni pe copil».

Ochii Bucurei se umplură de lacrimi.

„Și așa numai de dragul lui am rămas aici, — răspunse bătrâna alintând copilul, care se mai liniștise acum.

Bucur se uită lung când la unul, când la altul dintre dânzii, apoi începu să plângă, dar nu ea mai înainte, ci cu lacrimi calde și alinătoare.

„O, cât de rău am răsplătit eu bunătatea fără de margini și fără de înțeles a voastră!” — se jălui dânsul.

„Nu, — stăruia Gheorghe, — asta nici să n'o zici, nici să n'o crezi. Viața ta întreagă a fost o bucurie pentru noi, și ori-și-se ai fi făcut și ori și ce-ai mai face tu, noi nu ne căim, că nu suntem în stare să te socotim vinovat.”

„Nici odată, Bucure, — stăruia și bătrâna. — Iar nenorocirea tot dela Dumnezeu vine și ea și-l curăță și ridică pe om.”

„Chiar și acum ni-ai făcut o mare bucurie, — urmă bătrâna începând să plângă și el. — Hei! — puțini sunt în lumea aceasta oameni, care, în starea, în care te afli, ar fi făcut ceace faci tu.”

„Să nu mai zici, Bucure, să nu zici nici o dată, că n'am fost răsplățiți, — adăugă bătrâna ștergându-și lacrimile și sărutând apoi copilul. Bucur stetea ca timpit: nu mai putea să zică

nimic și, cuprins de simțământul, că nu poate nici să facă ceva, nici să trăiască, nici să moară fără ca să întunece viața acestor bătrâni, se uita — așa cu ochii pierduți în vânt.

Ședea la masa, unde vorbise cu Părintele Agaton. Il auxia par'că și acuma, după ani de zile, pe călugăr vorbind cu glasul lui oare-cum somnoros despre mângâierile vieții petrecute în retragerea tăcută. Acum înțelegea nebunia fericită, și ca un fel de raiu pământesc se ivia în sufletul lui sfântul Munte cu pădurile lui dese, cu marea ce se întinde împrejurul lui, cu mănăstirile, schiturile și sbastrile risipite pe el, cu întreaga viață liniștită a celor ce-au fugit oboșiți din lumea plină de abaciamări.

„Dar, — grăi dânsul într'un târziu ca vorbind prin vis, — eu trebuie să sfârșesc într'un fel. În această lume bătăuță de valuri și plină de ispitiri nu mai pot să trăiesc. Mă tem în fie-care clipă, ca să nu cad în vre-un greu păcat. — An să mă duc la Părintele Agaton, ca să-mi facă și mie vre-un rost la sfântul munte.

Gheorghe și Bucura se uitară înduioșati unul la altul.

Mai ales Bucurei îi se părea lucrul acesta ca un fel de înălțare la cer.

„Dacă-ți va fi fost rănduit așa, — grăi dânsa. — Și dacă poți, — adăugă Gheorghe.

Când voi putea, — grăi Bucur gândindu-se în inima grea la Dl Major.

Ziua următoare a rămas apoi la bătrâni. De sută de ori și-a pus de gând să plece la praf tură, dar nu eră în stare să se îmbărbăteze.

„O să mă caute și-o să mă găsească și e atât mai rău, — își zise el în cele din urmă. Tot trebuie să se hotărască într'un fel, ca vând tot ceea ce am și să fac ceva bani. Ori și-când o fi, cu mâna goală nici la drum nu pot să plec, nici în vre-un schit nu pot să intru.”

Dl Major îl aștepta cu nerăbdare din ce în ce mai viuă și trimisese în mai multe rânduri după el, ca să-i dea, cum zicea el, o săpunală să vână.

Când l'a văzut însă galbăn la față, cu ochi stângași, fiindu-se abia pe picioare, i s'a făcut milă de el.

„Să-mi faci, domnule Major, ce vrei, li zise Bucur; — eu nu mai sunt bun de nimic.” Majorul se uită lung la el.

„Bine, Bucure, — grăi dânsul, — atâtea ești tu? — Pentru o ticăloasă de femeie s'ajută în starea aceasta?”

Bucur suspină o dată din greu.

„Nu e femeia, răspunse el: — sunt tot prin care avem să trecem în lumea aceasta!”

(Va urma.)

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cedit aceste anunțuri.

Cum se discută în parlamentul ungar?

În parlamentul ungar este la ordinea zilei un proiect de lege de cea mai mare importanță pentru viața statului, despre reforma dărilor.

Întă cum se argumentează însă din partea celor două tabere (luăm textual din ziarele maghiare):

Sándor Pál. Este o nedreptate, că cheia dării maxime pentru proprietățile mari se stabilește în sumă mai mică de cât industrie și comerțul. Acesta e pe „gulgesini“...

Farkasházy. Cine sunt aceștia?

Hellebronth. Strămoșii tăi.

Farkasházy. Iar strămoșii tăi au vândut pielea iepure.

Hellebronth. Asta-i obraznicie perfidă.

Sándor Pál cetește date statistice.

Rakovszky Istrán (viceprezident). Nici nu știe ce e.

Sándor Pál. Protestez contra acestor vorbe. Asta-i obraznicie!

Rakovszky și toți poporalii sar în sus și strigă:

— Afară cu el. *Obraznicul trebuie dat afară.*

În felul acesta caută să se convingă agrarii și mercantili între dânșii.

Urmarea a fost, că Hellebronth a trimis martori la Farkasházy, pe Nagy Emil și pe Putnoki Moritz, iar Farkasházy (alias Fischer), care se laudă că unchiul său au fost honvezi la 1848, și-a numit martori pe Nagy Gyurka și Hoffman Otto.

Noroc că după lamuririle date de Farkasházy, martorii au putut încheia procesul verbal constatând că nu e motiv de duel... Altfel se putea întâmpla vre-o primejdie.

Ce câștigă însă țara din astfel de — discutații?!

Justh la Impăratu.

Situația politică se agravează de pe o zi pe alta. În cercurile politice azi nici nu s'a vorbit de altceva decât de criza ministerială. În legătură cu călătoria lui Apponyi la Viena se fac fel și fel de combinații. Unii spun, că Apponyi ar avea gata o listă a noului cabinet, pe care, la audiența de azi, o să i-o prezinte Majestății Sale. Apponyi însuși declară, că se duce la Viena numai ca să informeze pe M. Sa asupra situației politice.

Stărnește mare senzație îndeosebi știrea, că președintele camerei, dl Justh va fi primit zilele acestea în audiență. Dl Justh, întrebând azi, pe coridorul camerei, de mai mulți deputați, n'a desmintit această știre.

Lăsăm să vorbească telegramele:

Criza.

Budapesta 21 Ian. Se crede, că în timpul cel mai scurt cabinetul Wekerle își va da demisia. Guverul actual a întâmpinat mari piedici în chestia băncii autonome. Și mai ales din cauza asta i-se clătină poziția. Kossuthistii, în urma presiunii alegătorilor, au cerut banca autonomă, dar s'ar fi învoit și cu un cartel al băncilor. Cel mai mare dușman al băncii autonome este chiar Majestatea Sa, așa că ideea asta nu se poate realiza. Iar împotriva cartelului băncilor s'au declarat foarte hotărât, toate partidele politice austriace, așa că aici greutatea sunt și mai greu de învins. Austriacii cer sau bancă comună sau bancă autonomă. Cu un altfel de compromis ei nu se pot

învoi. Prin urmare guvernului, lovit din două părți, nu-i rămâne alta scăpare decât demisia. Între membrii guvernului, mai ales Andrassy și-a pierdut toată popularitatea. El a fost totdeauna o aschie în ochii majorității, pentru principiile lui prea conservatoare, cari l-au făcut să ia poziție hotărâtă și în contra volului universal și în contra băncii autonome.

Justh la Viena.

Luni sau Marți președintele camerei, dl Justh va fi primit de Majestatea Sa, în audiență. Asta-i senzația zilei. E prima ocazie, când șeful kossuthiștilor radicali, se duce la Viena, ca să urce scările Burgului, în care, a declarat că n-o să între niciodată...

Se zice, că dl Justh va încerca să-l câștige pe Majestatea Sa pentru ideea băncii autonome. Dar nu-i exclus, ca audiența dlui Justh să aducă surprinderi. În primul rând, noi, cari am înregistrat cu bucurie declarațiile de deunăzi ale dlui Justh, — așteptăm cu nerăbdare...

Alte știri.

Între membrii partidului popular se svestește, că pe urma dlui Justh va fi primit și Rakowsky în audiență. Poporalii cred că drumul lui Rakowsky la Viena va avea rezultate senzaționale.

Ce zice Lupta?

Oficiosul partidului nostru național resumă situația în următoarele cuvinte laconice:

Guvernul își permite programul, dar el rămâne locului.

Să poate întâmpla...

Criza orientală.

Conspirația din Turcia.

Din Constantinopol se depeșează, că acolo s'a descoperit o mare conspirație, care era plănuită de nu mai puțin decât 30.000 persoane. Conspirația era făcută de elementele reacționare, căzute dela putere și avea de țintă să pună capăt noului regim inaugurat de tinerii turci și astfel să desființeze constituția, provocând o revoluție sângeroasă.

Conspirația s'a descoperit din întâmplare. În ministerul de interne erau doi funcționari cu același nume, dintre cari unul era în conspirație. O epistolă adresată acestui a ajuns în mâinile celuilalt, care a avizat poliția și astfel s'a descoperit planul reacționarilor, cari din răsbunare și setea de putere erau decise să provoace războiu civil sângeros.

Demersul Muntenegrului.

Aranjamentul Turciei cu Austro-Ungaria n'a rămas fără efect asupra celor două state războinice din Balcani. Delegatul diplomatic muntenegrin din Constantinopol și-a exprimat ministrului de externe turcesc nemulțămirea sa pentru faptul, că Turcia acceptază propunerile Austro-Ungariei, de a recompensa în bani anexiunea Bosniei și a Herțegovinei. După ziarul „Turquie“ reprezentantul Muntenegrului ar fi declarat că faptul acesta a produs impresiune rea în Cetinje. Același ziar vrea să știe că Tewfik Pașa ar fi răspuns că Turcia ar fi pus Austro-Ungariei condiția, să satisfacă dorințele Serbiei și ale Muntenegrului. În cercurile diplomatice știrea aceasta nu-i confirmată.

Criza din Serbia.

Regele a primit demisia cabinetului Velimirovici, și văzând că nu se poate forma nou cabinet, l-a asigurât pe actualul prim-ministru de înțelegere și neatrămuntă sa încredere.

Boicotul în Turcia.

Constantinopol, 7 Ian. Ordinele date de Poartă cu privire la încetarea boicotului rămâne până acum fără rezultat, ambasada austro-ungară a făcut ieri noi demersuri pe lângă Poartă. Marele vizir a dat noi ordine în această privință prin ministerul de interne.

Cercul românilor transilvăneni în București.

Am vorbit la timp despre constituirea românilor ardeleni din capitală în vederea constituirii unui cerc al lor care să lucreze la stabilirea unei mai strânse solidarități pe terenul național.

Cu ocazia acelei consfățiri — scrie „Vitorul” — s'a ales și un comitet din dnii profesori S. Măndrescu, N. Lupan, O. Popa-Lisseanu și I. Scurtu, care a alcătuit următorul statut:

Art. 1. — Se înființează în București un cerc al Românilor de peste munți cu scopul:

a) de a dezvoltă legăturile de solidaritate între membrii cercului;

b) de a întreține legături mai strânse cu românii de dincolo de munți;

c) de a forma un centru de unde să pornească mișcările naționale.

Art. 2. — Pot fi membrii al cercului toți românii de peste munți, stabiliți în țară.

Art. 3. — Membrii sunt sau fondatori sau ordinari.

Membri fondatori vor fi toți aceia cari vor depune o taxă de cel puțin 100 lei, plătită în 2 rate, în cursul unui an, iar membri ordinari cei cari vor depune o taxă de 20 lei.

Vor putea deveni membri fondatori și acei cari în decurs de un an, vor fi completat taxa de 100 lei, în afară de cotizațiile anuale.

Pe lângă aceste taxe, cari se vor vărsa la votarea acestor statute, fiecare membru al Cercului va plăti anual o cotizațiune de cel puțin 20 lei, plătită în două rate.

Membrii cari în decurs de un an nu și vor fi achitat taxele prevăzute la acest articol vor fi considerați ca ne mai făcând parte din cerc.

Art. 4. Afară de membrii stabiliți în București vor putea fi membri aderenți toți românii de peste munți, stabiliți în afară de București, dacă vor fi admisi acest statut și vor fi îndeplinit condițiile art. 3.

Art. 5. — Spre a deveni membru al cercului se cere recomandarea a cel puțin doi membri și aprobarea comitetului.

Membrii noul au aceleași drepturi ca și membrii vechi.

Art. 6. — Pe lângă membrii ordinari și membrii fondatori vor putea fi proclamați, în adunarea generală, membri de onoare al Cercului toți acei români, cari vor fi sprijiniți prin însemnate mijloace morale și materiale Cercul. Ei vor putea fi consultați de câteori interesele cercului ar cere-o.

Art. 7. — Pentru asigurarea scopurilor sale, cercul va putea întemeia reviste, gazete, instituții culturale și economice.

Art. 8. — Cercul va fi condus de un comitet de 9 persoane, alese pe timp de 3 ani, cu obligațiunea ca, în fiecare an, trei să fie trași la sorți; ei pot fi realeși.

După alegerea sa, comitetul se constituie desemnânduși un președinte doi vice-prezidenți, un secretar, un casier și patru membri.

Art. 9. Comitetul are înțelegerea sarcină a conducerii cercului, frește, în conformitate cu statutele, și administrează averea conform unui regulament.

Art. 10. — Cercul va avea un local al său, unde se vor ține ședințele comitetului, adunările generale și unde membri vor putea găsi o bibliotecă a cauzei românești, ziare și distracții.

Art. 11. — Odată pe an, în vacanța Crăciunului, se va ține adunarea generală, când comitetul își va da seama de gestiunea sa.

Afară de acestea, adunări generale extra-ordi-

nare se vor putea ținea ori de câte ori va fi nevoie și ori de câte ori cel puțin 25 membri vor face această convocare.

Art. 12. — Ședințele adunărilor generale se țin cu majoritatea din numărul total de membri.

Dacă, însă, la prima convocare, nu va fi răspuns acest număr, adunarea generală se va convoca pentru Dămăcea viitoare, când adunarea se va ținea cu oricâți membri vor fi prezenți.

Art. 13. — Adunarea generală, printr'o comisiune ad-hoc, controlează socotelile și propune descărcarea comitetului de gestiunea sa.

Art. 14. — La sediul cercului se va ține o carte de aur, în care se vor trece numele tuturor donatorilor, precum și al acelor membri, cari se vor înscrie cu cotizatiune anual mai mari de cât cea prevăzută la art. 3.

Art. 15. — Statutele nu se pot modifica decât de adunarea generală, convocată anume pentru aceasta.

Această adunare va fi condusă din cel puțin majoritatea membrilor înscriși în cerc.

Modificările trebuiesc să intrinsecă votul a două treimi din numărul membrilor prezenți.

Art. 16. — În caz de dizolvare, averea cercului va trece în soc. „Transilvania“.

Cei cari admit punctul de vedere al inițiatorilor cât și statutele sunt rugați a-și trimite adunarea pe adresa dlui G. Popa-Lisseana, Calea Plevnei 50, București.

Act de disolidarizare.

Târziu, după ce „Tribuna“ a fost cel dintâiu ziar din țara noastră care a pornit colecta pentru frații din Italia, au început și autoritățile ungurești să colecteze. Nu ne mirăm de tardivitatea aceasta. Suntem obișnuiți să vedem pe unguri venind totdeauna schiopi în urma marilor acțiuni și curente ale lumii civilizate. Închiși în cetatea orgoliului lor național, îngâmfati și caraghioși, ei se izolează de toate mișcările generoase ale apusului. Dar cea ce-i mai trist, e că izbutesc adesea să ne îngrădească și pe noi cu gardul strâmt al orientărilor ungurești, cari ne mărginesc vederea și ne fac să vedem totul prin prisma lor.

Un astfel de triumf poate să serbeze autoritățile din Caraș-Severin. Iată ce s'a întâmplat. Câtă vreme „Tribuna“ începuse colecta pentru italieni, confrății dela „Drapelul“ nu au socotit de vrednic de a sprijini colecta noastră, sau pe a „Luptei“, dar nu au deschis nici altă colectă.

Acum însă „Drapelul“ înregistrează cu bucurie consfătuirea convocată de prefectul Fialka Károly al Caraș-Severinului „în scopul punerii la cale a unei acțiuni mai mari pe teritoriul comitatului în scopul ajutorării nenorociților din Italia de Sud“.

Mai mult chiar, „Drapelul“ spune că în comitetul central de ajutorare se află persoane ca episcopii Dr. Radu, I. I. Papp, Dr. V. Hossu și vre-o unsprezeci deputați naționaliști.

Mai întâi, nu putem crede și nu admitem că deputații noștri naționali să fi intrat într'un comitet împreună cu toate autoritățile, cu conții și baronii unguri ar fi făcut o gravă greșală. Dacă deputații noștri nu sunt buni de-a fi primiți în comisiunile și secțiunile camerei, dacă ei nu sunt aleși în delegațiuni, cum pot primi „onoarea“ foarte îndoielnică de-a stă în același comitet cu deputații și prefecții unguri, apăsători ai poporului nostru?

Nu putem presupune atâta inconștiență din partea deputaților noștri. Dar o vedem la confrății noștri din Lugoj cari au primit,

precum însuși anunță, la redacție „lista nr. 912“, deci o listă oarecare a acestui comitet și publică un apel făgăduind să publice numele tuturor persoanelor cari vor contribui. Mărturisim că nu înțelegem procedul domnilor din Lugoj.

Când am pornit colecta noastră, am făcut-o pentru că am prevăzut cu siguranță marile colecte din lumea întreagă cari s'au și făcut pe urmă. Am ținut însă că puținii bani cu cari poporul nostru va contribui la alinarea durerii italienilor să nu meargă ca bani ungurești în Italia. Poporul italian va trebui să afle și cu prilejul acesta că poporul românesc nu uită marile simpatii pe cari i-le-a arătat Italia în multe ocazii. Mica ofrandă a poporului nostru trebuie să-i fie o dovadă că noi știm să fim recunoscători prietenilor noștri, că nu am uitat acțiunile unui de Gubernatis, și altor mari filoromâni.

Pentru aceia banii noștri trebuie să meargă ca bani românești în Italia. Să afle Italia că alte sunt sentimentele noastre și alte sunt sentimentele din cari vin banii magnaților și prefecților unguri.

Pentru ce banii noștri să fie productivi politicei ungurești de maghiarizare câștigându-i simpatii în Italia? De ce oare lumea să nu afle de existența noastră ca popor deosebit și care-i rațiunea de-a ne pune în grămada „patrioților“, când noi trebuie să căutăm toate prilejurile spre a-ne afirma ca ființă etnică deosebită cu conștiință deosebită.

Se pare însă că frații din Lugoj se conduc și aici mai bine considerații locale sau provinciale și nu au curajul sau lărgimea vederilor generale românești sau poate — *tant pis* — se lămbă de „onoarea“ de-a figura pe aceiași listă cu conții și prefecții unguri și nu primesc să fie înscriși la un loc cu umiliții preoți și țărani români cari adună nu cu mii de creștinești și cu discul, dar cu dragoste bună și curată pentru „frații“ din Italia.

Nu este cazul cel dintâi că lugojenii fac astfel de acte de disolidarizare națională. Ele toate se leagă într'un lanț de fapte cari explică și multe alte dureri românești din acel ținut al Carașului și Severinului bătut azi de boale și crize grave.

Și mai mult ne miră că „Gazeta Trans.“ care până acuma a dovedit de obicei mai multă conștiință, publică un apel iscălit de primarul Brașovului în loc de-a deschide o colectă proprie sau de-a trimite la colectele deschise de ziarele românești.

O conferință a d-lui Rădulescu-Motru în Budapesta.

— Corespondență particulară a „Tribunei“.

Tinerimea română a primit în anul ei pe dl prof. univ. Rădulescu-Motru. Deși a fost mai mult prilej neașteptat, a asistat totuși o bună parte din tinerime, partea totdeauna gata a primi pe oricine, care ar veni în numele culturii românești și ar avea înțelegerea sufletelor tinere, cari însetează după o vorbă românească spusă cu competență și cu căldură.

Cât de rare sunt aceste prilejuri! Ne despart sute de kilometri de unde se vorbește românește; o depărtare mare, pentru unii nepătrunsă, ne desparte însă de vorba românească talmăcitoare a unei culturi superioare românești... Cavine-ne deci ca aceste prilejuri să nu le scăpăm.

Dar unde a fost „colonia română“ din Budapesta, unde au fost porozițele din Sălagiu, Săt-

mar și Maramureș, unde au fost dărijii bănuți — cu excepții aproape disparente, unde au fost toți cei ce se plâng că „n'avem ocazie să învățăm vre-o prolegere românească și de unde învățăm o limbă bună românească“, unde au fost toți încurcătorii fără ideal și zăpăcitorii lui noi de mâne?

Ne mirăm, că se mai vorbește din când în când de colonia română de aici, când ea există, și dacă există prin vre-o matriculă, nu afirmă.

Pe ceșlalalți ar fi păcat să-i tulburăm de rosturile lor; prea mult zel și ce e mai mult prea multă risipă a trupului și a minții lor, așteptându-se la semn de închinare, la picioarele unor sfinți cari nu vor măcar odăia să-și deschidă ochii pentru a binecuvânta atâta jerfă, a trimite la semn de răsplată o clipire mângâitoare. Să ne deșteptăm. A te îngrijii de cei rămași în urmă ar însemna a-ți pierde ținta și a întârzia înșă.

În ceea ce privește conferința ce ni-a ținut-o R. Motru, ne pare bine că discutând principii teoretice de ordine politică, nu ni s'a înfățișat membru al unui partid. Un lucru de care trebuie să se țină seamă.

M'am depărtat dacă se poate spune, cu cinci mai negre impresii, — dela adunarea electorală a tachiștilor ținută la Eforie, în București în Decembrie, pe care am cercetat-o din curiozitate.

Între mulți alții de pe tribună mi-s'a dat vîd, pentru întâia oară și pe dl R. Motru...

Di Motru ni-s'a înfățișat însă ca un bărbat științific obiectiv, ba ce e mai mult a negat prin atribuțiile partidului conservator-democrat când „concepția conservatismului și a reacțiunii riscului“, care abandonând mulțimea, „moștele dela afacerile statului, privește pe cei dela cârmă cîntă „ca o binecuvîntare pentru țară. Dar de democrație și democrație. Di Motru e aderent celei mai largi, aceia care pretinde aproape condiționat „respectul altor popoare“.

Idealul națiunilor trebuie să difere; și democrația nu e alta decât idealul servit cu mijloace cinstite.

Dl Motru declară la începutul conferinței că vorbește în aceiași chip cum ar vorbi asistentul său obișnuit din București. „Căruța lui de șilfa“ zice d-sa și în felul acesta voi putea să exprim mai bine stările sufletești.

Pe baza științifice ne dezvoltă noțiunea energiei și a utilității, care nu e altceva decât transformarea unei energii în altă energie și astfel ajunge la noțiunea funcțiunilor sufletesti din cadrul întocmirii speciale, aranjare și subordonare rezultă caracterul. Om de caracter e acela care — și stie disciplina, stările sufletesti, deci o ducăte unilaterală a dezvoltării unui sentimente pe timp pierdut.

Pe aceste baze ale multilateralității stărilor sufletesti mulțimea încă are dreptul a lua parte la guvernarea unui stat.

Din vîrji, din egoism, din ambiții rezultă o dînea socială; egoismul dela sine se schimbă în altruism util. (Wandt Iterung).

Aceasta e baza „democrației“, care trebuie să fie evoluționistă.

Statul trebuie să fie mijlocul care să asigure dezvoltarea sufletescă a fiecărui, el trebuie să servească interesului celui mai înalt, care e interesul cultural; din acest punct de vedere e cu demnabilă politica de prigonire a guvernelor ungurești cari nu îngăduie educarea în limba maternă. Noi găsim alături în întreaga Europă pe țru a cărei cultură este o crimă ca o parte a populației să se țină înafară de drepturile legitime și de mijloacele de lipsă. Să nu ne referim la drepturi istorice, ci în primul rând la conștiința viitorului; să fim cea ce viitorul pretinde de noi.

În România stările încă nu sunt dintre cele mai ferice, aici și acolo lipsesc mijloacele de bucltoare unei mase mari. Orice durere a unei părți din România, toată românimea trebuie să simtă și pentru ca să simtă, trebuie să spună momentele de contact.

Începe în nădejdea, că astfel de întâlniri se fac mai dese.

Conferinței, care a ținut mai bine de un oraș și a fost ascultată cu atenție și uneori aplaudată

cu entuziasm, a urmat cuvântările mai mult de mulțumită și recunoștință a doi studenți.

Di Gane un tânăr compozitor ne-a delectat cu câteva cântece, mai ales doine potrivite glasului deale trăgând și sonor, dar nu puternic.

Budapesta 21 Ianuarie.

(Petrache.)

NOUTAȚI.

ARAD, 22 Ianuarie n. 1909.

Pentru frații din Italia.

Ziua de azi ni-a adus două bogate daruri din sf. biserici din Buteni, unde s'a adunat 81 cor. 26 fil. și Mândruloc, unde s'a adunat 73 cor. 04 fil.

Despre chipul cum se strâng acești bani, care așezăste inima largă și dăvioasă a românului, ni-se relatează din Buteni:

În ziua de Bobotează protopopul Tr. I. Magier arătând într-o vorbire dăvioasă nenorocirea din Italia, pune în circulație un tas îmbrăcat în negru, iar la masa episcopilor deschide o listă de subscripții. Rezultatul a fost 81 cor. 26 fil. Bunul popor plângând își desnoda batista scoțind din ea libra și coroana, iar când i-se îmbia a i-se reîn-țoarce ceva nu primia înapoi nimic ci lăcrămând făcea semn cu mâna, că dă tot.

O mențiune deosebită merită domnișoara Vioara Popoviciu, fiica părințelui Aurel Popovici din Sân-Ianș care a ostenit cu o colectă adunând suma de 17 coroane și 2 fileri.

Aflăm că P. S. Sa Episcopul Aradului Ioan Papp a trimis o circulară oficiilor parohiale pentru a strânge cu discul în sf. biserici pentru nenorocii din Italia. Artrebui să salutăm cu bucurie acțiunea P. S. Sale, dacă ea n'ar fi întâiu de toate nu un act de caritate, ci un act de deferență ca să nu zicem de slugărnicie față de guvernul unghuresc. Dacă P. S. Sa ar și dorit să facă act de caritate, grăbă de sigur să se înscrie printre cei dintâiu la colectă pornită de noi, ori de »Lupta« din Budapesta, premergând ca exemplu, n'a făcut-o însă, ci trimite acum circulară, provocat fiind de vlădica catolic Vaszary, de calvinul Kossuth și de franc-mazonul Wekerle, ca să adune bani dela români, în căldăria unghurescă. De aceea rugăm pe on. episcopii să nu trimită banii credincioșilor români, adunați în sfintele noastre biserici, la Consistoare, căci banul nostru, trebuie să meargă, ca bun românesc, la frații noștri din Italia, iar consistoarele, disconsiderând demnitatea națională, trimit banii guvernului unghuresc.

Dacă PP. SS. Lor nu trăiesc în comunitatea vieții noastre românești, ci cu Vaszary, Wekerle și Kossuth, ducă-se, însă singuri, cu demnitatea lor, nu târind și demnitatea națională.

Onoratele episcopii și credincioșii români, îndăjduim că nu le vor da mâna la aceasta.

Sumele de azi sunt:

Colecta din biserica din Mândruloc la Botezul Domnului prin părintele Iancu Ștefănuț: Comuna bisericăscă 10— cor. Iancu Ștefănuț 10— cor. Teodor Pogace 2— cor. Pascu Cuvimian 1— cor. Pașcu Colțean 1 20 cor. George Ștefănușu 4— cor. George Tuteu —50 cor. Petru Ruglan 2— cor. Mihailu Contrașu 1— cor. Constantin Nedescu —20 cor. Dimitrie Cristl —40 cor. Petru Cocloban 1— cor. Nicolae Cristl —40 cor. George Cristl 2— cor. Petru Cristl 1— cor. Dimitrie Rusan 1— cor. Pascu Cati —40 cor. Nicolae Duclu 1— cor. Nicolae Cindriș 2— cor. Petru Colțeu

1— cor. Nicolae Bencecan 1— cor. Dimitrie Duclu 1— cor. Valeriu Milovan 6— cor. Ioan Albiciu 3— cor. Prohászka János 2— cor. Pavel Creșu 1— cor. Nicolae Bozgan —40 cor. Dimitrie Cicireanu —40 cor. Dimitrie Bozgan 1— cor. George Colțeu —40 cor. Simion Ruglan 1— cor. Mitru Colțeu —40, Cati Dimitrie 1— Irina Cocloban 1—, Conta Pașcu 1—, Cu tasul 554, Dimitrie Cocloban —40, Nicolae Micălecean —40, A. Bozgan 4—, Ioan Nedescu 1—, Total — cor. 7304

Colectă în biserica din Leasa prin părintele Alexandru Teaha: Alexandru Teaha 3—, Gheorghe Suciu 1—, Ioan Cotoc —40, Milton Suciu —20, P. Suciu —20, Petru Morar —20, N. Suciu —20, A. Suciu —20, G. Suciu —20, S. Caisan —20, P. Matieș —10, D. Cotoc —20, I. Margău —40, N. Juga —20, I. Suciu —20, G. Morar —20, G. Lema —20. Total — cor. 770

Colecta din biserica din Anșeu prin preotul Corneliu Abrudan și înțătorul A. Maior: s'a colectat dela următorii: O. D. Cor. Abrudan 2 cor. A. Maior 2 cor. Ca dizou 90 bani, Mihail Dejen lic. 20 bani, Gavr. Dejen lic. 10 bani vâd. Petru Dejen lic. 10 bani Antoniu Farcu 20 bani, Gavril Opre petr. 20 bani, Nicolau Dejen diac 40 bani, Gavr. Căru 10 bani, Medreana Dejen 30 bani, Ionif Dejen vâd. 20 bani, George Ghitaș 40 bani, Ionif Bodișu 20 bani, Petru Feieru vâd. 50 bani, Petru și Gavril Iloa 30 bani, Gavril Dejen Gligi 40 bani, Mihail Ghitașu 1 cor. Mihail Grjșu 20 bani, Geodor Borodan 40 bani, Ioan Florin Costi 20 bani, Gavril Farcu 20 bani, Ion Bodișu 20 bani, Ion Ghitașu Petri 30 bani, Simion Ardelean 40 bani Petru Dejen diac 40 bani, Petru Opre 20 bani, Nicolae Ardelean 20 bani, Ioan Dejen 20 bani, Petru Dejen Lic. 20 bani, Ana Opre 20 bani, Maria Dejen lic. 20 bani, Teodor Verșășu 30 bani, Ion Dejen Petru Diac 20 bani, Mihail Dejen sim. 60 bani, Ana Paia 30 bani, Petru Oprea vâd 20 bani, Ionif Oprea 40 bani, George Loutiș 40 bani, Ion Sereta 20 bani, Petru Pavel 20 bani, George Ardelean 30 bani, Teodor Farcu Gavr. 20 bani, Ionif Farcu 20 bani, Maria Abrudan 20 bani, Măriașta Negrețiu 40 bani, Ana Măriașta Tom. 20 bani, Teodor Ghitașu 50 bani, Medreana Farcu 50 bani, George Măriașta Tom 20 bani. — Laolaltă: Cor. 1930

Colecta d șoarei Vioara Popovici din Sân-Ianș: Dela tani sf. biserici 1 cor. 60 bani, (Aurel Popovici și soția Maria 8 cor. Dela tasul sf. biserici 1 cor. 60 bani, Vioara, Doshia, Maria și Aurel 1 cor. 20 bani, Iovan Mărgan 40 bani, Nicolae Oprea 10 bani, Petru A bu 12 bani, Petru Căș 20 bani, Grza Demko 1 cor. Ioan Müller 1 cor. Simion Gășianțu 20 bani, Petru Cojocariu 1 cor. Andri Sporin 1 cor. 20 bani, Ioan Lauriș 1 cor. Petru Nistor 20 bani, Pau Groza 30 bani, Petru Cornea 60 bani, Lazăr Mudriș 40 bani, Nicolae Cornea 60 bani, Petru Sporin 60 bani, Todor Mișca 40 bani, Petru Popovits 40 bani, Dragomir Popovits 20 bani Cuzman Mișca 20 bani, Ana Sporin 10 bani, Nicolae Tomici 40 bani, Trăian Cornea 20 bani, Ion Nistor 20 bani, Ioan Lauriș 20 bani. — Laolaltă Cor. 1702

Colecta din biserica din Buteni prin dl protopop Tr. I. Magier:

Tr. I. Magier, protopop cor. 3—
Ioan Cosma, paroh — 1—
Iuliu Bodea, paroh — 1—
Dr. Gheorghe Popș, adv. — 10—
Dr. Aurel Grozda, avocat — 10—
Tit Pestean, contabil, — 1—
Zimbran Petru, Ilca Lazar, Petru Perva, Zaharie Hanga, Mihail Zimbran, Simion

Brădean, Gheorghe Sirb, Todor Horga, Lupei Mihal, T. Gura, Perva Lens, Ilie Perva, Ioan Giurz, Iov Halic, T. Ruș, Mitru Volan, Pascu Budiu, I. Horga Marișcău, Fica Mitru, epitrop, Burza Ioan, Burza Antone, Moisa Nina, Chigana Blejan, Fica Ana, I. Lucaci, fiecare câte 1 cor. — de tot 25—
Frenț Olgor faur — — — — 1-20
Iovan Ruș, Vasillu Doncea, Dim. Brășovean, Macrina Broia, Horga Petra, și Florița Giura câte 40 fil. de tot 2-40
Petru Giura și Fica Zăhrie câte 60 fil. de tot — — — — 1-20
Simeon Ardelean — — — — 50
Simeon Moșă, Filip Nuș, Fica Rafila, Todor Burza și Toma Marina câte 20 fil. de tot — — — — 1—
Dăruirile încurse cu tasul în biserică 23-96 în total — — — — cor. 81-26

Total Cor. 198 32

Listele noastre precedente „ 1024 78

Laolaltă Cor. 1228-10

— Di C. Rădulescu Motru la Budapesta. Distinsul profesor universitar venind din strălucitate s'a oprit câteva zile în capitala țării ungurești. A cercetat societatea Petru Malor și s'a informat cu mult interes despre viața noastră, a românilor de diacoaci. Miercuri seara a ținut și o conferință, dezvoltând foarte frumos teoria democratică și spunând că în punctul acesta ne întălim mai mult cu frații din regat. A mai arătat cum lumea științifică din apus e cu noi, deci să purtăm lupta cu însofietire. Vorbea cu căldura convingerii omului de știință, fără fraze dar documentat. Lăcrimarea ochilor lui negri, și getătorii spuneau dragostea cel stăpână în clipa aceea. A mai făcut promisiunea frumoasă de a se cerceta în fiecare an când va trece p'aci. L'a ascultat o seamă de tineri, cari li încunjurau cu admirație și i primeau învățăturile de mai multe ori subliniate cu egomoful aplauzelor. Folos mult s'a putut trage pe urma acestor neobișnute vizite. Il dorim pe dl profesor și la anul.

În »Lupta« de azi mai colim următoarele:

La convenirea de aseară a românilor din Budapesta dl C. Rădulescu-Motru răspunzând la invitația făcută de tinerime, ca să se cerceteze cât mai des — a făcut următoarea declarație:

„Declar că ajungând acasă am să intervin pentru de a se face schimb de profesori între universitățile din Ungaria și România, precum se face și între alte state culte. Noi primim cu drag pe profesorii unguri în țara noastră. Ei să vorbescă francezește ori în limba germană, și noi desămenea.”

O declarație demnă de un bărbat de știință. Cu toate aceste noi nu credem în realizarea planului d-sale, cunoscând pe atotputernicia noastră care privește știința prin prima sovinișmului. Ei vor vedea pericolul ideea de stat, statul însuși și... bine înțeles nu se vor favoriza un așa schimb. Doară lupta lor de atâtea decenii nu este îndreptată contra culturii noastre?

— La fondul cultural au contribuit până acuma sume mai mari: dl Dr. Aurel Muntean, avocat în Orăștie, 1000 cor., protopresbiterul Nicolae Borzea, din Făgăraș 1000 cor. și preotul Gheorghe Pop-Gremoiu din Mărgineni 1000 cor.

— M. Sa și un deputat socialist. Ziarele din Viena aduc știrea că ieri M. Sa a primit biroul Camerii. Între coice s'au prezentat, a fost și socialistul Pernestorfer, cu care M. Sa s'a și întreținut câțva timp.

Primind în urmă în audiență pe contele Iaroslava Thon. i-a spus acestuia:

— Dl Pernestorfer mi-a făcut și el onoarea. Mă bucur că a fost atât de gentil față de mine.

— Serbarea Bobotezel în Brasov. Pe un timp splendid aerie »Gazeta« s'a făcut aialtăieri serbarea Bobotezei în piața din Prundal Brașovului. După oficierea serviciului divin în biserica Sf. Nicolae de către protopresbiterul militar Nicolae Fizeșanu și de către preoții Dr. V. Saftu și I. Prișca s'a făcut săntirea apei în piața Prundalului. Compania de onoare în frunte cu ateușul și muzica regim. 50-a fost comandată de dl căpitan Patășia. În decursul zătatului săntirii apei

compania de onoare a tras trei salve de focuri și a prezentat stegul. După sfîșirea apei, părintele Fizeșanu a botezat soldații, iar preoții Dr. Saftu și Prișcu sutele de oredincioși. Aici la serviciul divin cât și la actul sfîșirii apei a asistat lăsat multă. Armata a fost reprezentată prin comandantul trupelor din Brașov și prin numeroși ofițeri dela fiecare armă. Căntările liturgice au fost executate în mod măiestru de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae sub conducerea d-lui prof. G. Dima.

— **Doi preoți inconștienți.** Părintele Borchiș din Borșa (Maramură) și părintele Motenan din Arpașten predau elevilor din școlile ungurești religia în ungurește. Nu ne mirăm de ei ci de consistoriile respective cari tolerează pe acești preoți nevrednici.

— **Pentru Messina.** Un requiem solemn s'a slujit la catedrala sf. Iosif, din strada Dr. Lueger, pentru victimele catastrofei din Messina și Calabria.

Slujba religioasă a fost făcută de cătră monseniorul Netzhammer, arhiepiscopul catolic din București, ajutat de cătră părintele Baud.

În mijlocul catedralei era ridicat un catafalc cernit, împodobit cu coroane și pe de-asupra cu drapel Italian.

După ce s'a sfârșit slujba religioasă, monseniorul Netzhammer a ținut o frumoasă cuvîntare în limba italiană în care a arătat grozăviile cutremurului care a distrus unele din cele mai frumoase orașe din Italia, făcînd apel la cei de față să dea obolul lor pentru nerorociții cari au rămas în viață și cari nu au un adăpost.

La sfârșitul sf. liturghii s'a făcut parastasul.

— **Explozie și foc mare a fost ieri în Neoplanta.** Pe strada principală din oraș este prăvălia cu arme și praf de pușcă a lui Szittó. Nu se știe cum, destul că ieri înainte de amiază s'a declarat un foc în prăvălie. Pe când au sosit pompierii, întreaga prăvălie ardea, precum și locurile lui Szittó. Focul nu se putea localiza, deoarece nu era spă în apropiere. D'odată o detonatură grozavă cutremură pe toți. Ferestrele caselor din apropiere s'au spart și cădeau grămadă de puterea detonaturii. Mai mulți oameni, precum și pompieri au fost răniți.

Groza era cu atât mai mare, cu cât în pivnița casei erau mulțime de butoaie de gaz și benzin, în vecini era apoi prăvălia unui drogist, așa că dacă nu reușeau pompierii să localizeze focul, se răpsea o primejdie care să amenințe cu pierirea orașul întreg.

Prăvăliile de pe strada principală au și fost închise și toți clăușii să-și pună la adăpost lucrurile de preț. Două ore întregi, cu încordare grozavă, au lucrat pompierii până să se localizeze focul.

— **Groznicul incendiu din Brăila.** La orele 2 și jum. la magaziiile de mărfuri ale gării de pasageri s'a declarat un incendiu, care alimentat de vînt, a transformat în cenuse stăta magazia de predare, cât și magazia de primire a mărfurilor. Focul, se crede, că a luat naștere dela magazia de predare a mărfurilor sfîșiat în partea despre miază noapte a gării. Magazia în chestiune era construită numai din lemn.

Azi fiind sărbătoare, funcționarii su lucrat numai de dimineață, — iar la rînz au plecat. În seba magazinerului Conovici dela magazia de predare a rămas foc. Așa se explică că dela coș s'a aprins apoi magazia.

Vîntul bătea cu putere și a fost peste putință să se poată salva ceva din mărfuri sau din scripțe. Flăcările au cuprins imediat și-a doua magazie de primire, în care se afla marfă de peste 25 de vagoane.

Deși pompierii au sosit la timp la fața dezastrului cum și toate autoritățile, tot nu s'a putut salva ceva.

Pompierii au isbit să scoată numai casa de bani dela magazia de mare înțeleasă, în care se găseau vro-o 20.000 lei.

Parcheul a dispus sigilarea casei.

În timpul incendiului, lampăglul Arion Ivanțiu și frînăul Bălan Sava, încercînd să salveze o parte din registrele casei de mare înțeleasă, un butoi cu benzină a făcut explozie, și s'au ars foarte

grav. S'a dispus trimiterea victimelor la spital. Pagubele se ridică la peste o jumătate milion. Magaziile gării nu erau asigurate.

— **Concurs.** Pentru ocuparea alor 16 locuri de cvarlir grațit în »Internatul Petrică« din Cluj al »Asociațiunii« pentru universitarii români, se scrie prin aceasta concurs cu termenul de 25 Ianuarie n. a. c.

Concurenții vor avea să-și instruiască petițiunile cu:

1. »Index«, ca dovadă, că sunt înscriși la vreo una dintre facultățile universității din Cluj, și că au făcut sporul cerut în studii.

2. Atestat de pauperitate, însoțit de alte informațiuni referitoare la starea materială a părinților.

3. Cvitanțe despre plățirea taxei de membru extra-ordinar al casei române din Cluj.

Petițiunile astfel instruite să se trimită nesmintit până la acest termen subscrisului director (Cluj strada Jókai nr. 6).

Pentru comitetul despărțimîntului Cluj al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«. — Cluj, la 15 Ianuarie n. 1909. Eugen Pop Păcurariu, director. Dr. Valentin Porușiu, secretar.

— **Mulțămîntă publică.** Ni-se cere publicarea următoarelor: Marile Proprietar Otto Mixich locuitor în comuna noastră, deși nu e de religia noastră dreptmălăsoare, ci e rom. cath, din îndemnul propriu a donat stințel noastre biserice, pentru odihna sufletului repositat sale mame Alexandra și a surorii sale Gaiuca, cari sunt înmormîntate în curtea bisericii noastre o cetimă (baida) în valoarea de 800 coroane, pe latură cu inscripțiunea biodată cu fir aurit »Sfânt, Sfânt e Domnul Savaot«, »Pînă e cerul și pămîntul de mărire Ta«.

Mă simt îndemnat să vineu, fiindcă s'a întreprins să se arăte recunoștința față de acest maritim os donator să-și mulțămesc și pe această cale în numele meu și a tuturor românilor recunoscătorii, implorînd dela Tatăl ceresc, ca pentru această faptă maritimă Domnul puternic să-i dea viață îndelungată și noroc într-o toată întreprinderile sale și să-și țină la mulți ani fericiți. Dumnezeu să-l trăiască!

Aceasta-i poartă în semn de mulțămîntă în numele tuturor românilor dreptmălători, George Gădănciu.

— **Vin de deal de Ghloroc** calitate escelentă este de vânzare la dna Cristina Secula, Gyerek, (Arad m.) cantitate dela 50 litre în sus. Butosiile sunt a se trimite tot la aceeaș adresă.

Ultime informațiuni.

Ședința Camerei.

— Prin telefon. —

Budapesta, 22 Ian. Ședința să deschide la 10¹/₄. Presidiuza Justh. Héderváry Lehel cetește raportul comisiei de imunitate. După aceea să continue discuția asupra reformei dărilor. În cuvîntul Eber Antal, care apără proiectul respingînd mai multe acuze ridicate de Sándor Pál, în ședința de ieri. — Camera nu arată nici un interes pentru desbateri. Depulatul Hermann vorbește înaintea băncilor goale. Toată viața să concentrează pe coridoare, unde să fac fel de fel de combinații, în legătură cu călătoria mai multor politicieni la Viena.

Comisia de imunitate.

La ora 5 d. p. comisia de imunitate va ținea ședință, în care e vorba să să suspende imunitatea a trei deputați croați, acuzați pentru înaltă trădare.

Apponyi la Viena.

Ministrul Apponyi a sosit azi, la 6 ore dimineața, la Viena. La ora 11 a fost pri-

mit de Maiestatea Sa, în castelul Schönbrunn. Apponyi a dat Maiestatei informații amănunțite asupra situației politice și mai cu seamă despre frămîntările din sinul partidului kossuthist. Mai multă fost vorba însă de banca națională.

Audiența n'a avut rezultate decisive

După prînz ministrul Apponyi a primit în audiență de nunțul papal, care i-a referat despre mai multe chestii din portul său.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 17 Ianuarie 1909

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Oran pe Aprilie 1908 (100 kg.)	25 04 — 25 06
Săcăr pe Aprilie	19 96 — 19 98
Cucuruz pe Mai	14 44 — 14 46
Oran pe Aprilie	16 98 — 17 —

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost urm.

Oran nou

De Tira	— — — —	25 K. 55 — 26 K. 3
Din comitatul Albel	— — — —	25 > 52 — 25 > 9
De Pesta	— — — —	25 > 35 — 26 > 05
Băntăreasa	— — — —	25 > 40 — 26 > 3
De Bucica	— — — —	25 > 45 — 25 > 2
Săcăr	— — — —	20 > 10 — 20 > 3
Orzul de nutreț, cvallt. I.	16 > 10 — 16 > 3	
» de calitate II.	15 > 70 — 16 > 0	
Oran de	I. 17 > 25 — 17 > 50	
» »	II. 16 > 95 — 17 > 25	
Cucuruz	— — — —	13 > 80 — 14 > 20

BIBLIOGRAFIE.

Dela Bibliotecă »Tribunei« din Arad pot căpăta următoarele calendare pe a. c.

Calendarul dela Cluj, prețul 20 fl. plus 6 porto.

Calendarul ilustrat al Bibl. pentru toți, 30 fl. plus 05 fl. porto.

Calendarul literar și istoric, prețul 1 cor. 10 fl. porto.

Calendarul național al »Foi interesante«, 36 fl. plus 05 fl. porto.

Calendarul dela Arad, prețul 50 fl. plus 6 porto.

Calendarul »Minervei«, prețul 1 cor. 25 fl. 10 fl. porto.

Calendarul ilustrat, prețul 1 cor. plus 6 porto.

Redactor responsabil Constantin Savu
Editor proprietar George Niclin.

Slăbiciunea

poate fi ușor înlăturată, și când se prezintă boală organică și ca urmarea altei boale, și sănătatea să poate ușor restabili repusur prin Emulsiunea SCOTT.

Stomacul și gustul dedicați

care nu suferă untura de pește prin

Emulsiunea SCOTT

ca un medicament ideal. Afiară ea are avantajul de-a fi întreită tritivă ca untura de pește.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 12

De vânzare în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua se marca metodului SCOTT — care este pu

Publicațiune.

Comuna bisericească gr.-or. din Királyhalma (Criholma, Nagyküküllő vm.) va da în întreprindere zidirea bisericii gr.-or. pe baza preliminarului de spese și planuri aprobate de Ven. Consistor sub Nr. 881—908 B. prin licitațiune publică, ce se va ținea la 21 Februarie a. c. st. n. la 10 ore a. m. în școala confesională gr.-or. din loc. Condițiile și preliminarul se pot vedea la subscrisul și la oficiul protopopesc din Coahalm. Prețul strigării e de 26245 cor. 83 fil., ein care are a se depune 10% vadiu. Oferte scripturistice provăzute cu 10% vadiu încă se primesc până la terminul indicat. Licitanții fără vadiu nu se admit, ci vadiul se va manipula conform condițiilor statorite. Normele ord. minist. 83000—907 sunt a se observa. Contractul e valabil pentru antreprinzător momentan, iar pentru comuna bisericească după aprobare. Oferenții vor declara că cunosc condițiile și se supun lor.

Királyhalma, 16 Ianuarie n. 1909.

Titu V. Gheaja George Baciu
protoprezbiter. paroh.
George Taflan
not. cerc.

In Sibiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în 3/4 de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de încălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efectuează imediat și se trimit cu rambursă.

Gustav Stuchlich

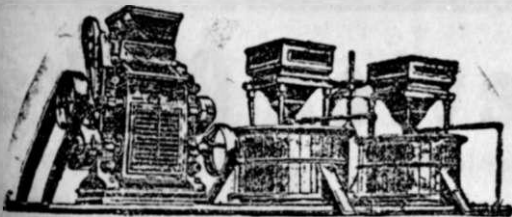
Entenqasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15.

Martin Droszt

lemnărie de mori și edificii.

Biserica-Albă, (Fehértemplom) str. Petőfi nr. 63.

Se recomandă pentru lucrări de mori

și de edificii cari cad în bransa lui, p. e. Construcție și reconstrucție de mori de apă, aburi și cu motor, mori înalte, semi înalte și plane, mai departe tot felul de montări complete de curățit, mașini de cernut și mașini automate pentru amestecarea făinei etc. se săvârșesc prompt și corespunzător tuturor împrejurărilor.

Se primesc tot felul de mașini usate pentru renovare și reconstrucție. Tot asemenea se primesc lucrări de construcțiuni, aranjarea locuințelor, a prăvăliilor, biurourilor și școlilor cu prețuri favorabile.

La dorință trimite desenele de plan și proiect de buget.

Un candidat de avocat

cu praxă bună

află imediat aplicare pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria subscrisului.

Dr. Octaviu Pavelea, adv.
Bethlen (com. Szolnok-Doboka).

Dela

THEIL JÓZSEF

fabricant de salamă și cârnățării în Mediaș (Medgyes)

se capătă următoarele:

Cârnățării pe Ianuarie:

Salamă ung. prima	— — — —	prețul 1 kg. Cor. 2.75
prețul se urcă lunar cu 10 fil.		
Cârnaț veritabil de Crakovia	— — — —	1.90
de Paris	— — — —	1.40
veritabil de Debrețin	— — — —	1.70
de șuncă	— — — —	2.40
de Galiția	— — — —	1.40
afumată	— — — —	1.70
Șuncă afumată	— — — —	1.80
Salamă cârnoasă de Cluj	— — — —	1.60
Slănină de Debrețin afum. și cu ardei	— — — —	1.44
groasă albă	— — — —	1.40
afumată	— — — —	1.50

Catalog de prețuri se capătă dela **Theil József** fabricant de salamă în Mediaș (Medgyes).

Făurărie și potcovărie nouă.

Am onoare a încunoștință on. public din loc și jur posesor de cai, că am deschis

făurărie și potcovărie

in Strada Nádor Nr. 4

(in casa Nemess Géza).

Pregătesc tot felul de potcoave igienice, la dorință potcovesc și în grajd acasă, primesc a potcovi lunar, cu prețurile cele mai moderate, precum și pregătirea a orice soi de trăsurii domnești moderne.

Angajându-mă la aceasta, rog binevoitorul sprijin al on. public.

Cu distinsă stimă

Schreiber Ferencz

potcovar diplomat și specialist.

In atențiunea fabricantilor și a economilor!

Skafszky Adolf

Fermă de mașini și montarea lor.

BUDAPESTA, VIII Tömő utca nr. 23.

Se angajază să monteze tot felul de mașinării,

pentru ferestre și mașini cu aburi precum și 'n fabrici de spirt și de cărămidă, apaducte, pompe compresare,

montarea tipografiilor

tot asemenea transmisiuni și conducte de ploaie. — Primesc reparaturi și transporte de mașini.

Nu-i așa că **Vă năcăjiți!** fiindcă instrumentele muzicale n'au fost bine reparate și totuși le-ați plătit cu preț mare.

De aceea evitați de azi înainte Seghedinul și Timișoara și trimiteți ori-ce instrumente de ori-ce fel la

Toskanovics Vilmos

fabricant artistic de instrumente muzicale, în

Biserica-albă, (Fehértemplom fő-utca) peste drum de bazarul bisericii române.

Ține în depozit cele mai bune **plane și planine**, Resonator-Mignon și fabricații din streinătate, lemn de nuc american, negru cu lustru și de mahagoni cu claviatură admirabilă. Tot odată primește să repare artistic cu prețurile cele mai favorabile și pe lângă garanție, instrumente muzicale de alamă, cu coarde, violele cele mai bune — și pian. —

Tin în depozit fabricațiile cele mai bune.

Strămutare de cârnățarie!

Am onoare a încunoștință on. public, că

cârnățaria

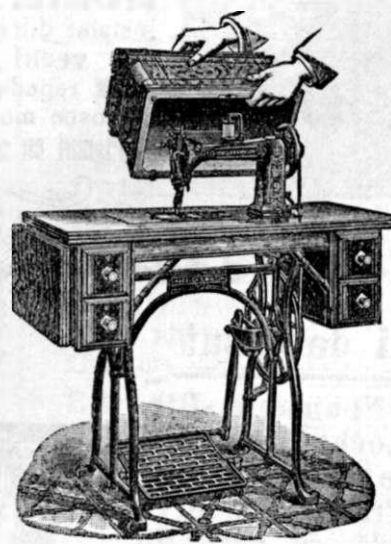
din str. Eötvös Nr. 11 am strămutat-o în

str. Sina Nr. 4.

Cu stimă

Prokopetz József.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

Distins în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat la 1880.

Reinhold ZOLLER

măestru mecanic FEHÉRTEPLOM Schillergasse 8. lângă „Burg“.

Își recomandă on. public din

loc și provincie **marele său atelier mecanic unde se repară tot felul de mașini de cusut și biciclete.**

Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singuratică de mașini și biciclete.

— Prețuri moderate, serviciu prompt. —

SÜSZMANN H.

ciasornicar și bijutier
Nagyszeben
Strada Urezului 27
(Reisergasse.)

Repară multilateral pe lângă garanție tot felul de ciasornice de buzunar, pendule și de alarmă. Ține în deposit cu prețuri moderate ciasornice de părete, de buzunar și de alarmă, precum și tot felul de bijuterii.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

- Ghete de șevro pentru domni . . . K 11.—
- „ „ box „ „ „ „ K 11.—
- „ „ șevro pt dame cu bumbi K 10.50
- „ „ „ „ „ cu șirete K 9.50
- Jumătăți de șevro pentru dame . . K 8.—
- Ghete tari de muncitori dela . . . K 6.80
- Ghete de copii dela K 3.—

Material de I-a clasă.

TRISKA J.

Primul depozit de piane din tot Ardealul.

Kolozsvár (Cluj)
Sétatér utcza Nrui 10
Recomandă pianurile și pianinele sale provenite din fabricile celebre din țară și din străinătate precum și atelierul său de reparați instalat din nou, în care pianurile vechi și stricate să repare repede, prompt și estin cu mijloace moderne.
Planuri cu chirii ieftine.

Mașini de cusut

»Singer« »Neumann« »Blesolt« și »Locke« cu suneică lungă, »Wettina« suneică groasă »Afrana« »Thonix« suneică rotită, cu garanție de 5 ani și cu prețuri moderate se espediază prin comerciantul de ferărie

Oberth Vilmos

comersant de ferărie și magazin de mașini de economie.

MEDIAȘ (MEDGYES).

Bănci de școală

de diferite sisteme, mai ales se recomandă cele solide și ieftine, bănci de școală cu două locuri de șezut

Patent Pfarer I. Konnerth acestea au un pult tare, distanță mală, călimar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comanda în șapte rimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelier de măsur al lui

Nagyszeben, Elisabethgasse 53.

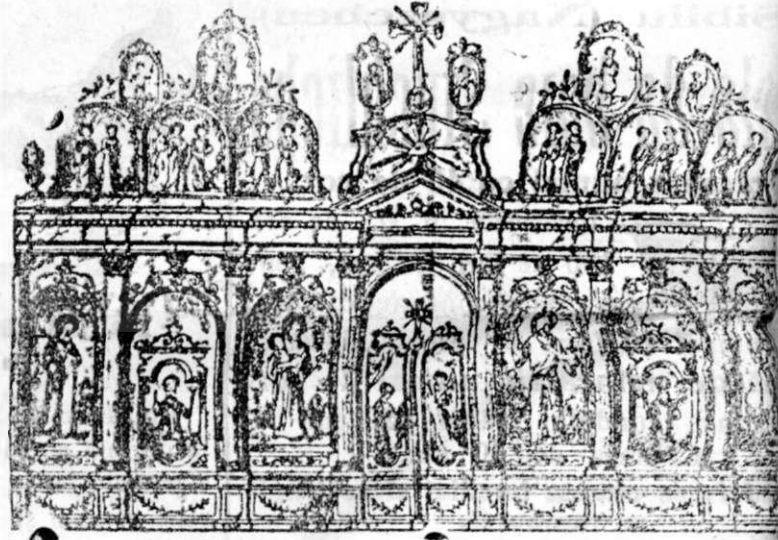
Wilhelm Connerth

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ugar

Lewisch Robert

sculptor și arhitect de altare

Szombathely.

Face tot felul de mobilier de biserică, așa ca:

Iconostase și altare — statui de piatră și lemn amvoane și scaune de spovedanie — sieriul Două lui, grotă Mariei de Lourd — cristelnițe, icoane de stațiune — sculptură în relief sau pictură străni — pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmore. Preț-curent, proiect de budget și planuri gratis. Dacă sunt chemat per examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

Dubinievicz Oszk

comerciant de articole medicale chimice și parfumuri
Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Recomandă în prețurile cele mai ieftine
Esențe de rom și licheuri cu prescripții de prescripții

Văpseli mirositoare

Parfumuri, pudre, săpunuri din țară și
Gazete pentru instrumente de manicurare și par

Petrol-China

cel mai bun mijloc de mătreaței a căderii părului și cărunțirii. Prețul